

ARANYOSVIDÉK.

Torda-Aranyosmegye közigazgatási, közmivelődsi, társadalmi heti lapja és a Torda-aranyosmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 6 frt
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAP ULAJDONOS:

K. WERESS SÁNDOR.

Szerkesztői szállás és kiadóhivatal, Hiduteza 32.

H I R D E T É S I D I J.

Araszabály szerint.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Torda városi dolgok.

A természet minden munkájában szép, felséges, azonban a főzél a hasznosnak, szükségesnek előállítására, fenntartására, ezen alapvetően ha az emberek is szemelődnek tartanak, s követnék az sok jó dolognak lennie forrása, megteremtője. S miután az emberi természetben van egyesnek mint közönségnek, hogy kisebb-nagyobb mértékben működnek, ezen sajátságánál fogva Torda városa közönsége is mindig kisebb-nagyobb mértékben tevékenységének jelét adta.

A jelen idő egyeseket, községeket az eddiginél nagyobb mozgékonyaságra kényszerít, mert a viláfgorgalomba bevonatván, ott visszamaradni nem lehet, így a közelebbi időben Torda város az ő működésének több jeleit adta; ilyen: a már bevezetőben levő tagosítása, a vásártér rendezése, utcák kövezése, a kincstári két udvar megvétele, a sós-fürdőknek a mai igényeknek bár némileg megfelelő modoru rendezése, azonban vannak ezeken kívül olyanok, melyek Torda városa érdekeit nagyon közönségre érdeklik és figyelmet, s munkabavételt érdemelnek, ilyenek a többek között:

I. A városi tűzoltóság rendezése:

Torda városában ez előtt mintegy 25 évvel többek a tűzoltóság rendezését

Tordán égető szükségnek találván, idevonatkozólag az alapszabályokat elkészítették, s felsőbb helyen megerősítették, azonban ennek életbeléptetése — bizonyos közbejött körülmény miatt — elmaradt; ezen alapszabályok meg vannak a városi tanácsnál, talán a polgármesteri ládában.

A fennálló önkéntes tűzoltóság nem elegendő mennyiség, a tűzoltás kellő megtehetése, tűz esetében a városi nem tűzoltó egyének segédkezése adja meg a lehető sikert, de ezen segítség nincs rendezve, s így egy tüzesetnél nem teheti azon szolgálatokat, a melyeket egy ily eset megkíván.

Torda város legnagyobb részben könnyen gyulladó anyagokból készült épületekből áll, sok helyen az ily épületek egymást érik, s hogy Torda városa eddig tűzmartaléka nem lett, ezt legnagyobb részben — az emberek örködése mellett — a gondviselésnek lehet tulajdonítani.

Nyári időben, tüzeset alkalmával megtörtént, hogy a Tordán átfolyó patak csak nem ki volt száradva, a kútakból a vizet kihuzni a szekeren levő hordóba vinni sok időbe, nehézségbe kerül, téli időben a patakok, kútak bevannak sokhelyen fagyva, s így ha emberek vannak is, a másik szükséges tényező a víz hiányzik, sokszor a patakából kimert vizek teli gazzal, szemét-

tel, sárral, nem hogy a tűzoltást segítenék, sőt az — a vízcsöveket megdugva — az oltást megakadályozzák. Ezeket előrebecsátva, úgy vélem a fennebb említett alapszabályokat a polgármesteri ládából elő kellene venni, s annak értelmében a meglevő tűzoltókon kívül egy más tűzoltó-társulatot is kellene felállítani, ezen társulat a meglevővel egybehangzóan működve tenné meg a tűzoltási nemes és nagyon szükséges kötelességét.

Ezzel kapcsolatosan legalább is három vízmedenczét kellene állítani, egyik a zöldfa-utcában a cipész Bányai-féle háznál kifolyó, azelőtt Torda város tulajdonát képezett, azonban később, hogy — hogy nem a hid-utcáról ide benyuló szegeletház kertjéhez bevett csorgóból előállítható lenne, — a más két vízmedenczét oly helyen kellene létesíteni, hol a vizet kézügybe lehetne kapni, s könnyen hozzáférhető lenne. Ezen vízmedenczékben télen, nyáron mindég elegendő és tiszta vizet lehetne találni, ennek őrzése, az ebben levő viznek szükség esetében való szállítása más mellékes kérdésekkel nyerhetne további elintézt.

Tüzeset által meg van támadva az ember élete, vagyona, az állatok élete, s mily siralmas dolog midőn valaki nem is véli, pár perc alatt összegyűjtött vagyonától, talán életétől, állatjától meg-

AZ „ARANYOSVIDÉK“ TÁARCZJA.

Mult, jelen, s jövő pénzéről.

(Volenszky Gyulának az iparosok egylete által folyó hó 18-án rendezett hangversenyvel egybekötött táncmulatságon tartott felolvasása nyomán)

A mennyire a magyar hagyományok visszanyulnak, bizonyítják, hogy őseink hamar levették azon kezdetleges állapotot, mikor pénz még nem volt, s csak az áruk kicserélése divott. Már első királyunk, Szent-István ez előtt majd ezer évvel veretett ezüstpénzt, aranypénzt az Árpád-házi királyok már verettek, s a mellett a külföldieket is elfogadták pénzgyanánt. De a régi pénzben nem sok köszönet volt. Senki se tudhatta, mikor ébred arra, hogy királyi rendeletre pénzét beszedik, s újat adnak helyette. Ez az új pedig legtöbbször rosszabb volt a réginnél, kevesebb arany, s ezüstöt tartalmazott. Hiába szabták ki, hogy ennyi és ennyi az értéke. A nép megtudta, hogy rosszabb a réginnél, nem is becsülte annyira, drágábban kellett mindent megfizetni. A király pedig a jobb pénz bevo-

násával segített magán, a fennmaradt arany, ezüstöt szépen elemelte. Az osztrák kormány az arany, ezüst szerzésnek még könnyebb módját hozta be, a pénzverési költségeket is megkimélte. 1862-ben ünnepelethetők a százados évfordulóját az első papirpénz, vagy mint akkor nevezték bankóczédula kibocsátásának. Sokkal kényelmesebb is a papirpénz úgy a megolvasás, mint a szállítást illetőleg.

Mint adomát beszélnek, hogy a poroszok 1866-ban Frankfurt városára 6 millió frt hadi sarcot vetettek ki. Az átvétellel megbízott tiszt megjelenik a városban és kéri a pénzt. A bankár kérde: hogy hol vannak az elszállításra szükséges eszközök, erre a tiszt katonáira mutat, kiknél egy nagy zsák volt. Mosolyogva mondá a bankár: hogy legalább 6 négyesfogatu szekérrel jöjjön, mert 6 millió frt ezüstben éppen 1000 mázsa. Különben már 81 darab tallér is 1 kg. A magyar közönség az első papirpénzt bizalommal fogadta, meg volt ígérve, hogy az állam kész azokat bárkinnek, ha nem bizik bennök, arany, avagy ezüst pénzre beváltani. Ilyképen mindegy volt, akár arany, akár ezüst, akár papirferintja volt valakinek. Az értéke egy volt. De nem sokáig tartott ez. Az állam háboruk és rossz gazdálkodás folytán nagy adósságba keveredett, az arany, ezüst, papirpénz nem hogy fogyott, ha-

nem folyton szaporodott, arany, vagy ezüst pénzre való beváltásra többé szó sem volt. Mi természetesebb tehát, hogy mindenki többre becsülte az arany, s ezüstpénzt, ez végre annyira ment, hogy 1000-1200 papirfrtért lehetett csak száz arany váltó ezüstforintot kapni. Tízszert annyi papirpénzért 1 ezüst v. aranypénzt. Hiába fordult a kormány a külföldre kölcsönért, hiába saját népeihez, senki sem adott aranyot, ezüstöt, hogy azzal felválthassa értékvesztett papirpénzét. Végre is nem maradt más mód, 1811-ben elrendelte, hogy a papirpénz értéke $\frac{1}{5}$ -re szállítandó le. A frt csak 20 krezt ért.

Elképzelhetjük, hány embert juttatott ez intézkedés koldusbotra. Sokan a veszteség sulya alatt eszüket veszítették. De a szükség által is kényszerítve, a kormány megint a régi úton haladt: 5 év múlva újból annyi volt az értéknélküli papirpénz, hogy megint le kellett a kiirt (névleges érték) értékét $\frac{2}{5}$ -re szállítani. Ilyenformán a kétszeresen leszállított papirpénz csak 8 krezt ért. A pénznek elérte telenedése magával hozta az árak emelkedését: 1 pár csizma 100 frt, egy juh 28-30 frtba került. Ugyanekkor alapított az osztrák nemzeti bank, mely a papirpénzt bevonta és helyette ércpénzt és bankjegyet adott ki, mely utóbbit kívánatra ércpénzre váltotta. De nem lett volna elég a megpróbáltatásokból, ha

fosztassék, ily fenyegető körülmény ellen kellően védekezni, s minden lehető megtenni magunk, s embertársaink iránti mulhatalan kötelezettség, mit az emberi érzés is parancsol.

2. Szőlőhegyek tilalom alá vétele.

Torda városának m. e. 600 hold elkülönített helye van, mit szőlőhegynek neveznek, hogyha az ember a tordai szőlőhegyek biztonságba létét tekintti azt lehet mondani, hogy az szinte semmi, ugyanis: a szőlőhegyek a tavaszi munkától kezdve a szüret idejéig, úgy a hogy felügyelet alatt állanak, a mint a szüreti idő eltelt, azonnal pusztán, őrizet nélkül marad az egész szőlőhegy, — azon keresztül-kasul járhat mindenki minden időben — kivált a város-hoz közelebb eső szőlők gyepejének nagy részét tűzre elhordják, ha értéke-sebb ültetvénye van valakinek, az csak úgy marad meg ha nem kell senkinek, e mellett kiszáradt fáját levágják, karójának egy részét elviszik, a mi termés van azt nem megdézsmálják, hanem akár hány esetben a legkiválóbb fajnak csak a dézmáját hagyják meg, kárpótlást számon kérni nincs kitől, mert a pásztor szegény, nincs semmije, s hogyha kárpótlásra kényszerítik bosszút áll, s titkon az illető tulajdonos legértékesebb szőlőültetvényét, gyümölcsfáját kivágja, lehasogatja.

A jobban gondolkodó egyesek nem képesek tenni semmit, a közigazgatási hatóság közbelépése hozhatna rendet, s megérdemelné ezen fontos gazdasági ág, mely nállunk éppen az indokok miatt nagyon hanyatlásnak indult, s a tulajdonosnak csak költséget okoztak, de hasznot nem hoztak, s hoznak, kellő figyelem alá vétessék, hogy így a tulajdonosak ezen vagyona biztonságba helyezve, a birtokos osztálynak nagyon igénybe vett pénzerejét ezen jövedelmi ág is segítse.

(Vége következik.)

a magyar nemzetől ezzel a keserűség pohara eltávozott volna. 48- és 49-ben a magyar nemcsak vérevel áldozott a haza oltárán, de pénzével, vagyonával is. Mikor az osztrákoktól elszakadtunk, Kossuth Lajos akkori pénzügyminiszter új kibocsátó bankot szervezett Pesten. 12½ millió forint bankjegy kibocsátásával szerződtek. S hogy e bankjegy bármikor ércpénzzé beváltható legyen, Kossuth 5 millió forintot ígért adni arany és ezüstben e célra a banknak. A lelkes magyar arany és ezüst készletét ajánlotta fel e célra. Több mint másfél millió gyűlt így össze. Ezt megtoldta még a miniszter, úgy hogy közel 2 millió forint volt a banknál, ezt Windischgrätz herceg az egész nemzet tiltakozása dacára Bécsbe vitette. Erre jött a másik: a Kossuth-bankokat érvénytelennek nyilvánították, ezek pedig 62 milliót tettek ki, hazánkat tehát 64 millió hadi sarcznak vetették alá.

Ily súlyos megpróbáltatásokon estünk át, míg jelen viszonyainkhoz jutottunk. De e tekintetben igazán nem állunk egyedül. A pénzzel sokat bajlódottak más nemzetek is, s mégis munkásságunk kihevertetévelük a veszteséget. Bismark a francziákra oly nagy hadisarcot vetett ki, melyet körülbelül oly négyszögletes aranytoronnyal (gula) jelképezhetünk, melynek széle, vastagsága 3 m., magassága 26 és fél méter. S mégis a francziák e nagy adó dacára

Méhészek előértekezlete.

Folyó hó 18-án több mint 30-an gyűltek össze a megyeház kis tanácstermében. Dr. Szentpéteri Lajos megyei főorvos újlag jelezte a lapunk múlt számában közlött célt, a melyért az értekezletet Bölöni ref. tanítóval összehívták. Közhelyeslés kísérte szavait, s az értekezlet dr. Szentpéteri elnökkel, s Bölöni jegyzővel meg is alakult. Ekkor az elnök előterjeszti egy megyei méhész-egyesület alakításának szükségét, a mely egyesület szakoktatásban részesítné tagjait, nekik utmutatással szolgálna, őket anyagilag is kisegítené. Ily egyesület alakítására az időt igen kedvezőnek tartja is, mivel az állam kész több helyen mintaméheket berendezni. E méhes helyeül ideiglenesen felajánlja saját gyümölcsösét. Az állam költségén, s a tagok hozzájárulásával létesítendő méhesben nyernének a tagok oktatást, s ez segítené ki a tagokat egy-egy anyaméh, keret, kaptárminta, s más ily szükségességekkel. Az egyesület összeköttetései folytán részben a méhészethez szükséges eszközök olcsóbb beszerezhetését, másrészt a tagok méheseiben termelt méz, s viasznak is jobb árt biztosíthatna. Mit magánosak csak nagy fáradság, s áldozatok árán tehetnének, az egyesület más egyletekkel folytonos érintkezésével könnyebben, sikeresebben érhetne el. Felhívja tehát a megjelenteket, hogy talán az országos egyesület célját, s szabályait szemelött tartva, czélszerűnek találják-e egy megyei méhész-egyesület alakítását, mely a vidéken már megalakult, vagy még csak alakítandó fiók-egyleteknek is központja lenne. Pethő Gy. az újegylet alakításával szemben felveti azt az indítványt, hogy lépjenek be az 1000 forint alaptőkével bíró megyei gazdasági egyesületbe, s alkossanak az egyesület keretén belül egy méhészeti alosztályt. A jelentékeny vagyonnal, s telekkel rendelkező egyesület gyámolításával könnyebb volna a célra jutás, mint egészen magunk lábán. Szóltak ez indítvány mellett is, de a többség azon agályának adott kifejezést, hogy a gazdasági egyesület saját malmára hajtva a vizet, nem hogy elősegítené, de mit — nem éppen az egyesületről szólva — példák igazolják, csak hátráltatná a méhészeti működését. A külön egyesület alakítását határozzák el tehát. Az új egyesület alapszabályainak megszerkesztésére elnök indítványára több tagu bizottságot küldenek ki. Mihelyt ennek munkálatai elkészülnek, a végleges megalakulást végett közgyűlést hívnak össze.

Részünkről őszinte örömmel üdvözljük a mozgalmat, mely, ha a kezdetnek megfelelő befejezést nyer, hivatva lesz egy szép jövőjű, s még szebb jövedelmű gazdasági ág fellendülését eredményezni.

Definíciók és üdvkövetkeztetések a M. Tud. Akadémiában.

— Positív és negatív alakban —

Minden jó definícióban van logika, de nem minden logika definíció, sem determinismus.

Minden nemes férfiú ember, de nem minden ember nemes férfiú.

Minden tudós sokat tud, de nem mind tudós a ki sokat tud.

Minden hasznos dolog kincs, de nem minden kincs hasznos dolog.

Minden barátság társaság, de nem minden társaság barátság.

Minden társadalomban sok ember van, de nem minden sok ember alkot társadalmat.

Nem minden banda rabló-banda, de minden rabló-banda banda.

Nem minden lopás plágium, de minden plágium lopás.

Nem minden gazdagság tolvajlással szerzettetik, de minden tolvajlás gazdagságot szerez.

Nem minden pauperismus Pauerismus, de minden Pauerismus pauperismus.

Nem minden korbács Plagiosippus, de minden Plagiosippus korbács.

A Pauerismus szüli Plagiosippust és Plagiosippus agyonüti apját, a Pauerismust.

Nem minden Pauerismus szül Plagiosippust, de minden Plagiosippus megöli ily nemű szülőjét.

Pauerismus annyi mint akadémissimus, akadémissimus annyi mint társadalmismus, társadalmismus annyimint politika-ismus, politikaismus annyi mint klikkismus, minden klikkismus pedig megkorbácsolandum; ergo Plagiosippusnak agyon kell suhogtatnia Pauerismust — következőleg üdvözölhetjük a haldokló klikkismust.

—v—

H I R E K.

— Új orvos. Dr. Csuka Benő, az összes gyógytudományok tudora, városunkba tette át lakását a Magyarósi Dániel főtéri házába. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

— Kinevezés. Aljárjai kir. járásbíróvá a kir. igazságügyminiszter Virágháti Flóris naszódai kir. albirót nevezte ki. Örömmel jelezhetjük, hogy a kinevezés általános meglepedést keltett, mindazoknál, kik az új járásbíró, mint szorgalmas és tehetséges hivatalnokot ismerik.

8 évre rá oly kiállítás rendeztek, hogy a németek félvén a legyőzetéstől, nem mertek cikkeikkel benne részt venni. Hazánk is kiugyult a pénzzavarból eredő sebeiből, úgy, hogy most nagy pénzjavításra készül. Jelenleg ugyanis kétféle pénzünk van: ércz, azaz arany, ezüst, vagy réz és papírpénzünk. A papírpénz sem egyféle. A 10, 100, 1000 forintosokat a kibocsátó bank bármikor kész ércpénzzel becsereleli. A bank pinczéiben az ezek becserelésére szükséges ércznek, arany, ezüstnek legiagyobb része megvan. De az 1, 5 és 50 forintosokat hiába visszük becserelelni, ezeknek megfelelő ércze nincs a banknak. Mi itthon azzal, hogy cseréle-e a bank be vagy se, nem sokat törődünk. Az 1, vagy 5 forintas csak oly jó papírban, mint tallérokban. De nem úgy, ha külföldön van tartozásunk, avagy követelésünk. A szomszédállamok legtöbbjének aranypénze van, az aranypénzért pedig mindig többet kell adni papírban. Így egyik aranypénzünk 8 forintot ér, s ha mi ily fénylő jószággal akarunk valakinek kedveskedni, csak 9 forint 42 krajczárért, tehát 1 forint 92 krajczárral drágábban szerezhethetjük be azt. De itt az országban ellettünk aranypénz nélkül is, kinek ilyenekben kedve telik, fizetheti drágábban is. Nem úgy azonban az üzletember dolga. Hiába áll a bántási buza a mi pénzünk szerint métermázsánként számítva 9 forint 80 krajczáron, s hiába egyezünk le egy

oláh-, avagy szerbtestvérrel a 9 forint 80 krajczárba, ő mégis 8 forint 30 krajczárt, tehát 1 forint 50 krajczárral kevesebbet küld nekünk, mert ők aranypénzzel fizetnek.

Németországban ugyanazon buzát 37 krajczárral kevesebbet adhatjuk el. Ott is aranypénz van, a mi papír avagy ezüstpénzünk pedig nem ér annyit. Nem 1000-et milliókat tesz ki a külfölddel való kereskedésben a minket ért veszteség. S ez mind csak azért van, mert a külföldi, az aranypénz drágább mint a mi értéknélküli papírunk és csekélyebb értékű ezüstpénzünk. E bajon akarnak most segíteni. Wekerle pénzügyminiszterünk tehát a mi papír és ezüstpénzünk helyett szintén aranypénzt akar behozni, a környező államok példájára. Ezentul nem volna fehérholló s csak a kirakatok éke a fényes aranypénz, többször fordulna ez meg köztünk is, új pénznek nézünk tehát elébe vagy más szóval élve más valutára fogunk áttérni. Addig a törvényes fizetési pénz az ezüst tallér s mellette a papír forint, azért mondják, hogy ezüst valutánk (pénzlábunk) van ezentul az aranypénz lesz az, azért arany pénzlábunk valutánk lesz. De azért ne higyük, hogy akkor az egész világ arany lesz. Fog akkor is forogni köztünk elég ezüst, réz s papírpénz, csakogy ezek mind csak ugynevezett váltópénzek lesznek, mint a mai aprópénz. Senki sem lesz köteles belőlük nagyobb össze-

— **A tordai iparos-egylet** vegyes dalkara e hó 18-án (husvét másodnapján) megtartotta a lestelelye ugy erkölcsileg, mint anyagilag fényesen sikerült. A változatos műsor minden egyes pontja általános tetszéssel találkozott. Ott láttuk városunk előkelő polgári családjainak színe-javát. A szépnem teljes számban volt képviselve. A négyeseket 100—120 pár táncolta. A jókedv nem hiányzott, s a táncz a reggeli órákban ért véget. Szébbnél-szebb toasztok tartattak. Az összes bevétel jegyekből és felülfizetésekéből 170 frt 05 kr. Ezzel szemben az összes kiadás 101 frt 37 kr. Maradt tehát tiszta jövedelem 69 frt 28 kr. Az elért anyagi siker elég szép összeget képvisel, a miben nem csekély fáradság jutott a rendező-bizottságnak.

E dalestelely alkalmával felülfizettek a következők: dr. Pap Sámuel országgyűl. képvis. 10 frt. Tóth István aradi mészáros 5 frt. Milits János utazó 2 frt. Borbély György egyl. elnök, Veress Elemér egyl. titkár. Gajzágó Róbert, Osztián és Gajzágó, Mendel Samu, Debreczeni József 1—1 frt. Pitrich János, Takáts György, Horváth Ferencz 60—60 krt. Flachbart Károly, Kisfaludi Károly 50—50 krt. Liptai István, Marinka Miklósné, Kovács János asztalos, dr. Damokos Andor, dr. Szentpéteri Lajos, Sós Sándor, Jenei Zsigmond, Ménasági Albert, Fodor Mari, Ungvári Lajos, Lámpe Lajos, Bodnár Gáspár, Daniel Imre, Bab János 40 krt. Veress Józsefné, Varga István, Elekes Boldizsár 30—30 krt. Borza Zsigmond, Bartha Jánosné, Lázár István, Borbély Miklós 20—20 krt. Méra Samu 10 krt. — Fogadják a szíves adakozók ezuttal is a rendező-bizottság halás köszönetét.

— **A hosszas szárazság** után hideg eső állott bé husvét harmadnapján, mely a magasabb helyeket hóval borította el. A gazdák féltették gyümölcsöseiket a fagytól, de az idő szép melegre válva kitisztult.

— **Folyamatban** levő országos vásárunk nagyon gyengének ígérkezik. Vevő kevés van, s azok sem igen vásárolnak. Az eredményt jövő számunkban tudatjuk.

— **Tűzesetek** voltak a múlt héten Hagymáson, kol épületek égtek le, Szent Lászlón, hol a gróf Andrásiak deszaka fűrészelő gyára égett le. Sütmegeen az erdő gyuladt meg, de a közigazgatási hatóságnak sikerült a tovább terjedést megakadályozni.

— **Megjelent** a valódi „Magyar Szakácskönyv”-nek második bővített kiadása. Irta: Zilahy Agnes. Ára 1 frt 20 kr. Megrendelhető a „Magyar Nők Lapjának” kiadóhivatalában. Budapest, kishid-utca 9. Azon t. előfizetők, kik a „Magyar Nők Lapjára” félévre avagy egész évre egyszerre előfizetnek, s az előfizetési összeget 10 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt beküldik, a valódi „Magyar Szakácskönyvet” ingyen kapják. A „Magyar

get elfogadni, s bármikor nem oly forintokat kitevő veszteséggel lesznek ezek aranypénzzé beválthatók.

Az aranypénz behozatala nem egy-két hónap műve lesz és úgy fog történni mint nemrég az új papírpénz behozatala. Egy bizonyos kitűzött időn belül kell majd ezüst rész és papírpénzünket az adóhivatalhoz beváltás végett bevitelnünk. Nem is fogunk forintokért kapni ugyanannyit aranyban. Ha úgy fognak a viszonyok alakulni, mint a hogy most vannak, akkor minden ezüst vagy papír forint 16 krajczárral kevesebbet fog érni aranypénzben. Azaz minden forintért csak 84 krajczárt fogunk kapni aranyban. Ki most 100 forintot kap bizonyos munkáért, akkor 84 arany forint lesz a díja. Egy 5 forintos cipő 4 forint 20 krajczárt fog érni aranyban, 1000 forintos hivatalnok 840 aranyforinttal éri be. A pénznek ily módon való leváltása nem fog életünk folyásában zavart okozni. Az áruk is a pénzzel együtt lejjebb szállnak. Pénzünk jobb lesz a manál, tehát az áruk — nincs rá ok — hogy megdráguljanak. Szóval az életben a latszólagos különbségek elsimulnak.

Az új pénznek más is lesz a neve, nem forint, hanem koronának fogjuk hívni. Nem is lesz oly nagy, mint a forint. annak csak fele lesz, de azért e fél aranyforint, a korona is 100 aranykrajczárra lesz felosztva. Új pénzünk tehát csak pár krajczárral fog különbözni az oláh-, szerb- és bolgárországiaktól.

Nők Lapjának” előfizetési ára: a „Lugas” cz. gyermeklappal, „Tükör Előtt” cz. divatlappal s a „regény-melléklettel” együtt egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1.50 kr. Mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

— **Hírek innen-onnan.** Budenz József külföldről származott jeles nyelvtudósunk, egyetemünknek és akadémiánknek egyik legkiválóbb tagja, ki Nagy Lajos kolozsvári unit. tanár ösztönzésével jött be hazánkba, rövid szenvedés után meghalt. Temetése husvét vasárnapján volt a tudományos világ és az érdeklődők nagy részvétele mellett. Az akadémia nevében Henrich Gusztáv dr. mondott megható bucsú-beszédet, melyben az elhunyt nagy érdemeit, kiváló tehetségeit, tiszta jellemét, jó szívet méltatta. A külföldről is érkeztek részvétlívratok a helsingforsi finn irodalmi és a dorpáthi tudós-társaságtól. — Veredy Károly fővárosi kir. tanfelügyelő vezetése mellett a „Magyar turista-egyesület” több nő- és férfi tagja kirándulást tettek Velenczébe. Miközben tervszerint megnézik Fiumét, s Triestet is. — E hó 12-én a törökországi zsidók köszönőlevelet intéztek a szultánhoz, mint a zsidóknak Olaszhonból Törökországba 40 éves évfordulója emlékére. — A román kormány a bukeresti követhoz intézett jegyzéke szerint az állati nyersterményeknek, valamint a sertéseknek és kérődző-állatoknak Magyarországból Romániába való bevételi tilalmát megszüntette s ezeknek bevitelére az egész határmentén ismét engedélyezve van. — Németország egyik legnépszerűbb költője „Mirza Saffy dala,” valamint „Ezer egy éj” regényének megismertetője, Bodenstedt Frigyes hosszú munkás élet után elhunyt. Nálunk 1878-ban volt Zsigligeti Ede halálának éjjelén érkezve hozzánk, s daczára a bennünket ért gyászunk, fogadtatása a költőhöz illő ünnepélyes és szívélyes volt. A Petőfi-társaságnak is tiszteletbeli tagja volt, Petőfi ismertetése körül szerzett érdemeiért. — A Radetzky-szobor teleplezésének ünnepére folyó hó 23-án a magyar főrendiház tagjai közül — hír szerint — 22-en mennek Bécsbe. — Halálos tolongás híre érkezik hozzánk Londonból. A hampsteadi vasuti állomás pályaudvarában ugyanis az ezekre menő sokaság közt oly nagy volt a tolongás, hogy az 8 ember, 2 asszony és 6 fiú éetébe került, sokan pedig súlyosan megsebesültek. — Jénő főhercegről az a hír volt elterjedve, hogy husvétünni kedden több tiszt társaságában a fővárosból Teschenbe lovagol, s útközben több helyen hosszabb ideig megállapodik. E hirt maga a főherceg megczáfolja és az egészet kóholmányának jelentette, a mennyiben ilyen lovaglásra nem is gondolt. — Vályi Árpád lett kezeli kerület országgyűlési képviselője az öngyilkossá lett Eötvös Géza kelyében. 125 szavazat-többséggel választott meg. Komlossy Ferencz ellenében, ki pártonkivüli programmal lépett fel. — Csiky Gergely nagy drámáirónk mellszobrát, melyet az akadémia rendelt meg, Zala György szobrász karrarai márványból készíti. — XIII. Leó pápa ez idén az aranyrózsát Don Carlos király nejeinek Amália portugál királynőnek adja. Értéke 50,000 frankon felül van. — Frankfurtban Rothschild bankházánál alkalmazott főpénztárnok Jäger Rudolf a zsidó husvétek eljövetele alkalmából nyomtalanul eltűnt, több mint egy millió márkát elsikkasztva. Az eset mindenütt nagy feltűnést keltett. Jäger, ki főnökeinek feltétlen bizalmát bírta, s 17 évig volt alkalmazva jelen állásában, családos ember. Atyja ugyanezen banknál szolgált 45 évig főpénztári minőségben. Mondják, hogy Amerikába szökött.

14.161. szám. Kereskedelemügyi m. kir. minister.

Pezsgőt, folyadékot

és más

kényesebb tárgyakat tartalmazó postai küleemények gondos csomagolása.

A közönség a pezsgőt, bort s efféle folyadékot tartalmazó palaczkokat rendszeren ládákban csomagolva adja ugyan postára, azonban gyakran a palaczkok a ládában oly rosszul vannak elhelyezve, hogy gondosabb kezelés mellett is nem ritkán egyes palaczkok eltörnek, sőt még más küleeményekben is kárt okoznak.

Mint hogy a felvevő postahivatalok nincsenek azon helyzetben, hogy megítélhessék, vajjon a küleemény belül jól van-e csomagolva, minthogy továbbá a kincstár nem szavatol oly kárért, melyet a földadó a küleemény földadására vonatkozó postai szabályok szem előtt tévesztése, pl. elégtelen, vagy czélszerűtlen csomagolás stb. által maga okozott, illetve magára

hárított, valamint általában nem szavatol folyadékok kifolyásáért, törekei y tárgyak eltöréseért stb.; a postát igénybe vevő közönséget a következőkre figyelmeztetem:

1. Folyadékoknál (pezsgő, bor stb.) arra kell vigyázni, hogy az egyes palaczkok a ládán belül oly szorosán legyenek elhelyezve, hogy ne mozoghassanak.

2. Levágott virágokat, virágcsokrokat vattaközé kell tenni s úgy elhelyezni, hogy a tartály oldalához oda ne ütődjenek. Más élő növényeket, de a művirágokat is, különösen ha nagyobb tért foglalnak el, oly módon kell csomagolni, hogy azok minden oldalról kellően védve legyenek.

3. Gyümölcsöt legalább papírfoszlányok közé kell rakni, hogy össze ne zúzassék.

4. Vajat és zsiradékot vízhatlanul kell csomagolni s nagy faládába, vagy a mi még ajánlatosabb, bádogszelenczébe tenni.

Zsiradékot tartalmazó küleemények csak kettős tartályba csomagolva adhatók postára.

5. Friss húst kosarakban és zsákokban is lehet szállítani, de a húsdarabokat a zsákon belül borezettel áztatott vászonba kell burkolni.

6. Tojást száraz, tiszta, szagtalan szecska vagy polya közé téve erősebb ládákban kell feladni.

7. Gyűjteményeket, a mennyiben a postai szállítástól kizárva nincsenek, a Magyarországi Rendeletek Tára 1880. évfolyamának 431. és következő oldalain foglalatt 3507, illetve 11299 számú rendeleteknek megfelelően kell csomagolni.

8. Értékesebb tárgyakat, kivált ha nedveség vagy dörzsölés által könnyen megsérülnek, viaszos vászonba, bőrbé, vagy vászonnal körülburkolt dobozba, törekeny tárgyakat polyva vagy szena közé téve, erősebb szerkezeid ládákba kell elhelyezni.

9. Ékszereket és drágaságokat tokban elhelyezve, azonfelül vászonnal körü burkolt erős fadobozba vagy faádcskába zárva jól körü kell kötözni.

10. Értékes tárgyakat tartalmazó csomagok pecsételésére kizárólag jó minőségű erős, finom pecsétviaszt és vésett pecsétnyomót kell használni.

Ékszereket és drágaságokat tartalmazó küleeményeknél a pecsétnyomatok tisztaságára és olvashatóságára kiváló gondot kell fordítani.

Az utóbb említett küleeményeknél a cím mindig, de a többiekénél is lehetőleg magára a külső burkolatra, gungyőltre, tartályra iandó.

Ha a külső burkolatra írni nem lehet s a küleemény sem ékszereket, sem drágaságokat nem tartalmaz, a címet papírlapra is lehet írni, de ezt egész hátlapjával a küleeményre tartósan rá kell ragasztani s oly módon megerősíteni, hogy szállítás közben le ne váljék.

Folyékony vagy törekeny küleeményeknél a külső tartályra figyelemztető idom, jel, pl. a szokásos palaczk stb. alak rajzolandó; ugyszintén megfelelő megjegyzéssel látandók el a hátkrát s gyorsan romló tárgyakat tartalmazó küleemények.

Budapesten, 1892. évi márczius hó 11-én.

BAROSS s. k.

VARMEGYEI RENDELETEK.

A vármegyei létesítendő közkórház javára 1892 márczius 1-én rendezett tánczestély alkalmával befolyt:

belépti jegyekből 325 frt — kr.

felülfizetésekéből 241 frt — kr.

összesen 566 frt — kr.

ebből levonva a kiadást 133 frt — kr.

tisztán maradt a létesítendő kórházi javára 432 frt 85 kr.

Felülfizetések: Dr. Pap Sámuel 20 frt, Smattosch János 13 frt, Galandauer Henrich 9 frt, Löwy Dávid 5 frt, Velits Samu és fia 5 frt, ifj. Tamási Péter 4 frt, Dr. Harmath Béla 2 frt, Krémer György 2 frt, Dr. Velits Lajos 2 frt, Dr. Szentkirályi Lajos 2 frt, Majer Majer 2 frt, Hirsch Majer 3 frt, Miksa Imre 10 frt, Mendel Lázár 4 frt, Tomiska Imre 5 frt, Felföldi Béla 2 frt, Dr. Kauders Ede 2 frt, Dr. Vajda Emil 2 frt, Johán Ivániczki 4 frt, Römer József 2 frt, Dr. Horváth Miklós 3 frt, Egerbegy község 5 frt, Pap Gergely 2 frt, Páska Simon 2 frt, Toroczko 2 frt, Lupsa 2 frt, Laczhegyi Frigyes 1 frt, Sándor Kálmán 2 frt, Bernád és Polonyi 1 frt, Amirás Géza 1 frt, Gajzágó Róbert 1 frt, Weress Ferencz állatorvos 4 frt, Számtartó István 1 frt, Nagy Lőrincz 1 frt, N. N. 1 frt, Gombos László 1 frt, Mezei István 1 frt, Ákoncz Márton 1 frt, Alsó- és Felső-Vidra, Ponorel, Nyágra, Topánfalva, Csértés, Bisztra, Albák, Szkerisora és Sekátura községek 1—1 = 10 frt, Páska Tudor 1 frt, Pópa Péter 1 frt, Lázár György 1 frt, Ristyuj György 1 frt, Dr. Sulutz Sándor 1 frt, Magyarai Mátvás 1 frt, Szentgyörgyi József 1 frt, Kövend község 1 frt, Dindár István 1 frt, Pusztaszentkirály, Indal,

Mikes, Szelicse, Szelistyte, Csürtylye és M.-Szilvás községek 1—1 frt, 7 frt, M.-Nagy-Csán, Büö és Szent Jakab 1—1 = 3 frt, Alsó- és Felső-Szolcsva, Alsó- és Felső-Podcsága 1—1 = 4 frt, Endes Kálmán 1 frt, Toroczko-Szent-György, Gyertyános, Bedellő, Lunka és Sászavinceza községek 1—1 = 6 frt, Cigányok 20 frt, Csutak Lajos 5 frt, Dániel Károl 1 frt Veszprémi Lajos 1 frt, M.-Ludas község 5 frt M. Szengyel 2 frt, Gerend-Keresztur, Hadrív, M. Keeze, M.-Ujfalu, M.-Orbó, O.-Dellő, M.-Bogát Dátos, M.-Lekenceze, M.-Bodon, M.-Szakál, M.-Keménytelke, M.-Kapus, M.-Uraly, Kis Ikland, Nagy-Ikland, M.-Gerebenes községek 1—1 = 21 frt Felszegi Sámuel 1 frt, Székely-Kocsárd, Földvár és Veresmart községek 1—1 = 3 frt, Schuster Frigyes 2 frt, N. N. 2 frt.

Fogadják a nemes adakozók a jótékony cél érdekében a rendezőség hálás köszönetét.

Dr. Szentpéteri Lajos, Gaál László G.
r. b. elnök. r. b. jegyző.

Szám 2830—1892.

Valamennyi fősolgabíró és városi tanácsnak.

Hatósága területén tegye közhírré, hogy az 1888. évi XXXVI. t.-cz. alapján az italmérés-jog kártalanítására kibocsátott $4\frac{1}{2}\%$ adómentes kötvényekre nézve 1892. évi április 1-én megjelent 3-ik sorolás alkalmával kisírt kötvényekről sorolási jegyzék ide beküldetett és az a hivatalos órák alatt a vármegyei levéltárnoknál bármikor megtekinthető.

Torda, 1892. április hó 5-én.

RÉDIGER BÉLA,
h. alispán.

Szám 3071—1892.

Hirdetmény.

A nagyméltósági kereskedelemügyi m. kir. minisztérium az 1892 évi április hó 6-án kiadott 10418 számú rendeletével a marosludas — m-tóhat m.-méhes trvh. közuton lévő marosludasi Maroshid átalakítását és 4 új jégtörőépítését 14898 frt 53 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1892 évi május hó 2-ik napjának d. e. 10 órájára a hivatalos helyiségben tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek.

A versenyezni óhajtok felhívtnak, hogy a jentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előírt 5% -nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap d. e. 10 órájáig hozzám annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a vármegyei magy. kir. államépítészeti hivatali a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Tordán 1892 április hó 12-án.

RÉDIGER BÉLA

h. alispán.

Torda-Aranyos vármegye alispánjától.

Szám 3250—1892.

Valamennyi fősolgabíró és városi tanácsnak.

Belügyminiszter úr ö nagyméltóságának folyó év és hó 8-ról 155 szám alatti rendelete szerint a munkások egy része folyó év május hó 1-ét gyűlésekkel és szociálistikus tüntetésekkel határozta el megünnepelni.

Minek folytán tekintettel arra, hogy ez által a békés dolgozni kívánó munkások munkájukban akadályotnának és a tüntetések rendezésére vezetnének mult évi április hó 26-ról 4005 szám alatti rendeletemet megújított s elrendelem, hogy a munkásoknak folyó év május első napján semmi nemű körmenetek, felvonulások és ilyféle utczi tüntetések, sem gyűlések tartása a hatóság főnökének személyes felelőssége alatt meg nem egerhető. A mennyiben a munkások másnapon kívánnak gyűlést tartani, az a fennálló szabályok figyelembe tartásával megengedendő.

Továbbá tudatom hogy miniszter ö méltósága intézkedett miszerint a cs. és kir. katonai hatóság szükségesetében a karhatalom kiállítását a helyi parancsnokságok által eszközöltessék.

Az eredményről május 2-án jelentést várok.
Torda 1892 április hó 16-án.

RÉDIGER BÉLA,
h. alispán.

Sz. 440.
1892. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a tordai kisegítő takarékpénztár végrehajthatónak, Bellea Pétru (utin végrehajthat szenedő elleni 250 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajthati ügyében (a tordai kir. törvényszék az aijarai kir. járásbíró) területén lévő Felső-Szolcsva község határan fekvő szolcsvai 405 sz. tjkvben A 1—1—32 r. sz. a. foglalt ingatlanokra az 1871 évi LX t.-cz. 156 §-alján az arverést 1342 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1892. évi június hó 18-ik napján d. e. 9 órakor Felső-Szolcsva község házánál megtartandó nyilvános arverezésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatul fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át, vagyis 134 frt 30 kr, o. é. készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42-ik §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tordán, 1892 évi febr. hó 23-án.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságtól.

Solymosi Miklós,
kir. törvényséki bíró.

Szám 135—1892.

birói végrehajtó.

Arverési hirdetmény

A kir. járásbíró ágnak 586—1862. számú kiküldése alapján közhírré tétetik, hogy a magyar francia birt. társaság felperesnek Betegh Ferencz alperes elleni 152 frt 19 kr. tőke s járuléki iránti kielégítési végrehajthati tárgyában alperesnek 1892 évi febr. 23-én bíróság lefoglalt és 440 frtba becsült 4 drb. ökör és 2 drb. tehén ingóságaira az arverést 1892. április 25-én délelőtt 9 órára Gy.-Sz. Királyt alperes lakására kitűzetik, miről telek lehető tulajdoni vagy elsőbbségi igénylők, valamint a kir. pénzügyigazgatóság és venni szándékozók ezennel a törvényszerű intézkedés, megtehetése s tulajomásvétel végett ezennel értesítetnek.

A kir. járásbíró megbízásából.
Torda, 1892. április hó 7-ik napján.

Vertán Sandor,
birói kiküldött

Eladó

egy jó karban levő kettős
billiárd

a hozzátartozó golyók és dákokkal. Továbbá egy szoba berendezés, mely áll egy kasszából, különféle asztalokból, előnyös árak mellett. Előny adatik oly vevőknek, a ki a billiárddal a szoba-berendezést is megveszik.

Értekezhetni özv. Losonczi Józsefné tulajdonossal, a „Vasuthoz” címzett vendéglőben.

Elővígázatot a ZACHERLIN vásárlásánál.

Kapható:

Kovrig János, Gajzágó Róbert, Velics J. és
Bernád és Polonyi üzletében
Tordán.

Vevő: „En nem akarok nyílt rovarport,” mert én Zacherlint kétem. E speciálitást joggal dícsérik, mint a legjobb szent mindenféle rovar ellen s azért csak lepecsételt levelet veszek a „Zacherlin” névvel.